

TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN 100 YILINA ARMAĞAN

DÖRT AYLIK İLMÎ DERGİ • YIL: 1 • SAYI: 3

ISSN 2980-0293
9 772980 029005

Kastamonu

Araştırmaları Dergisi

UNESCO
Dünya Mirası Listesine Giren
Mahmut Bey Camii

KASTAMONU

ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

• Yıl: 1 • Sayı: 3

Sahibi

Deniz Nalbant

Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hamdi Nalbant

Yayın Direktörü

Tuncay Sakallıoğlu

Yayın Danışmanı

Murat Karasalıhoğlu

Editör

Ufuk Tıdım

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Hasan Yar

Reklam, Sponsorluk ve Satış Koordinatörü

Mahmut İslamoğlu

Basım Yeri

Tek Ses Ofset Matbaacılık
Yayıncılık Org. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kazım Karabekir Çad. Kültür İş
Hanı No: 7 / 11 - 60 İskitler/Ankara

Tel : 0545 778 84 86

Basım Tarihi: Ekim 2023

Yayının Türü

4 ayda bir yayınlanır.

Yönetim Yeri ve İletişim

Budamış Mah. Doğa Sk.
Doğakent Sitesi H Blok No:18
Merkez/Kastamonu

☎ 0506 241 75 96

✉ kastamonuarastirmalaridergisi@gmail.com

© Her hakkı saklıdır.

Bu dergide yer alan yazı ve görsellerin izin alınmadan veya kaynak gösterilmeden kullanılması ve çoğaltılması yasaktır.

İÇİNDEKİLER

3

KASTAMONU MEMLEKET HASTANESİ ZİYARETÇİ DEFTERİ ve MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDEKİ BAZI ÖNEMLİ ZİYARETÇİLERİN YAZILARI

7

BESMELE TEFSİRLERİ ÖRNEĞİNDE KASTAMONU YAZMA ESER KÜTÜPHANESİNDEKİ EL YAZMASI AYET TEFSİRLERİ

12

YENİ BULGULAR IŞIĞINDA BEHÇET NECATİGİLİN KASTAMONU YILLARI

16

KASTAMONU HALK İNANIŞLARI: DOĞUMLA İLGİLİ İNANIŞ VE UYGULAMALAR

22

ANTİK DÖNEM KASTAMONU'DA ZEUS KÜLTLERİ

29

TOSYA'DA BİR RAMAZAN GELENEĞİ: FIRINA KEŞKEK SÜRME

37

İLK OSMANLI NÜFUS SAYIMI'NA (1246/1830) GÖRE KASTAMONU İBN-İ NECCÂR MAHALLESİ NÜFUS BİLGİLERİ

40

YENİDEN HATIRLANMIŞ BİR ŞAİR: İBŞİRZÂDE SADİ VE DİVANI

45

KASTAMONU'YU YAŞAYAN VE YAZAN TALAT MÜMTAZ YAMAN

55

ORD. PROF. İSMAİL HAKKI UZUNÇARŞILI'NIN KASTAMONU GÜNLERİ (1921-1922) KİTABI HAKKINDA

56

TOSYA ÇELTİK TARİHİ VE TÜRKİYE'NİN İLK ÇELTİK FABRİKASI KİTABI

YENİ BULGULAR IŞIĞINDA BEHÇET NECATİGİL'İN KASTAMONU YILLARI

melihkuyulu@gmail.com

! Melih KUYULU

Sanat Tarihi Lisans Öğrencisi
Mimar Sinan Güzel Sanatlar
Üniversitesi

»ÖZET

Behçet Necatigil, Kastamonulu bir babanın evladı olarak dünyaya gelmiş ve çocukluk yıllarının bir kısmını Kastamonu'da geçirmiştir. Ancak Necatigil'in Kastamonu yıllarına ait materyal ve çalışmalar oldukça sınırlıdır. Mevcut çalışmaların büyük bir bölümünün dayanağı da belgeler değil hatıralardır. Bu çalışmada Necatigil'in Kastamonu yıllarına dair mevcut bilgileri desteklemek ve bu bilgilerdeki kimi hataları düzeltmek amaçlanarak Kastamonu Erkek Lisesinin 1920-1930 yılları arasındaki defter, dosya ve belgeleri taranmıştır. Tarama sonucunda Necatigil'e ait 8 adet yazılı ve görsel materyale ulaşılmıştır. Bu materyaller, dijital ortama aktarıldıktan sonra latinize edilerek çalışmada kullanılmış ve tamamı çalışmaya aynen eklenmiştir.

»GİRİŞ

Behçet Necatigil, Kastamonu Erkek Lisesinin 1926 senesi künye defteri, 1926 senesi hüviyet cüzdanı sureti ve 1926 senesi tezkire-i Osmâniyye suretine göre 1 Nisan 1332/14 Nisan 1916 tarihinde¹ İstanbul'da doğmuş-

Behçet Necatigil

tur. Babası 1305/1889 Kastamonu doğumlu Mehmet Necati Gönül,² annesi 1311/1896 İstanbul doğumlu Fatma Bedriye Hanım'dır. Mehmet Necati Gönül, dini eğitim için gittiği İstanbul'da Gevveli Müderris Hafız İbrahim Hakkı Efendi'nin öğrencisi olmuş ve onun kızı Fatma Bedriye Hanım ile 1915 senesinde evlenmiştir.³ Ancak Fatma Bedriye Hanım, oğlu Mehmet Behçet'in doğumundan kısa bir süre

1 Necatigil'in doğum tarihini pek çok araştırmacı 16 Nisan 1916 olarak vermektedir ancak değerlendirdiğimiz üç belgede de aynı şekilde 14 Nisan 1916 tarihinin yer alması bu tarihi tercih etmemize neden olmuştur. Ayrıca Necatigil'in 1926 senesi hüviyet cüzdanı suretinde doğum tarihi hem hicri hem de rumi takvime göre verilmiştir. Bunlardan hicri takvime göre verilen doğum tarihi 11 Cemaziyelahir 1334'tür ki bu tarih miladi olarak 15 Nisan 1916'ya tekabül eder.

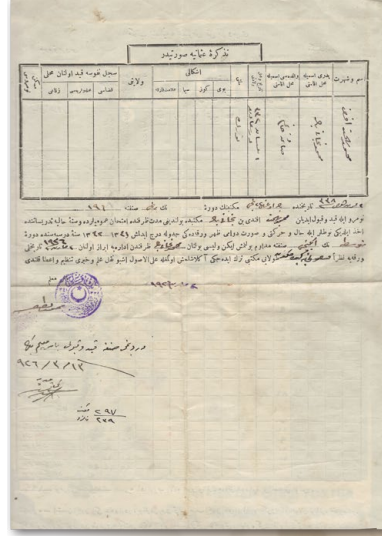
2 Mehmet Necati Gönül hakkında daha detaylı bilgi için bkz. Abdulkadir Abdülkerimoğlu, M. Necati Gönül, <https://www.kastamonur.com/m-necati-goenuelprof-dr-abdulkerim-abdulkadirolu/>. Erişim tarihi: 01.09.2023.

3 Nail Tan, Kastamonulu İki Ünlü Şair ve Yazar: Orhan Şaik Gökyay, Behçet Necatigil, Ankara:

sonra 1918’de vefat etmiştir. Mehmet Behçet, annesinin yokluğundaki bu süreci anneanesi Emine Münire Hanım’ın himayesinde geçirmiştir. Mehmet Necati Gönül, ikinci evliliğini 1917 senesinde Saim Hanım ile yaptıktan sonra Mehmet Behçet, babasının yanına dönerek 1922 senesinde okula başlamıştır. İptidainin ilk dört sınıfını Beyoğlu Yirmi İkinci Mektepte (Cevri Usta Mektebi) okuduktan sonra babası Mehmet Necati Gönül’ün Singer markasının Kastamonu şubesi müdürü⁴ olarak atanmasından sonra 1926 senesinde Kastamonu’ya taşınmıştır.

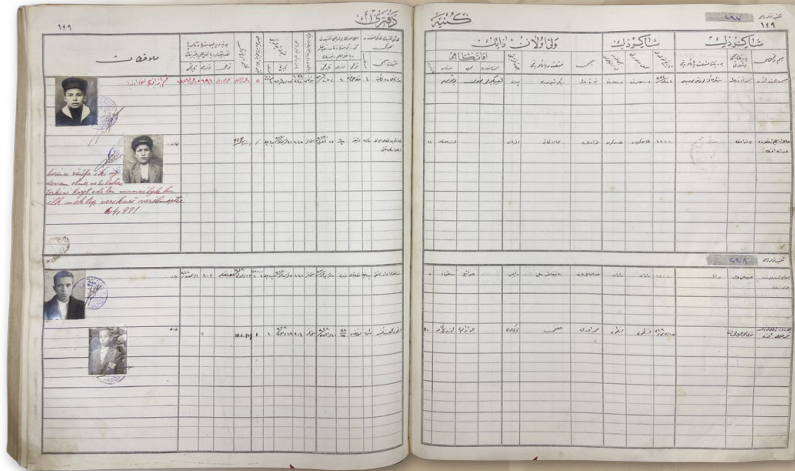
Belgelerden anlaşıldığı üzere Mehmet Behçet, 13 Mart 1926 tarihinde Kastamonu Erkek Lisesinin iptidai kısmının dördüncü sınıfına kabul olunmuştur. Bu tarihte Lisenin edebiyat muallimi olan Zeki Ömer Defne,⁵ Necatigil’i edebiyat alanına teşvik etmiş, onu desteklemiştir. 1 Haziran 1926’da iptidai kısmın lağvı üzerine buradan ayrılmış, 1927 senesinde Kastamonu Erkek Tatbikat Mektebinde⁶ iptidai kısmı tamamlamış ve bu okuldan mezun olmuştur. Ortaöğretimi için de yine Kastamonu Erkek Lisesinin orta kısmına başlamıştır. 1926 senesi doktor raporunda herhangi bir sağlık sorunundan bahsedilmemektedir ancak diğer kaynaklarda⁷ yer alan bilgilerden anlaşıldığı üzere Necatigil, bu yıllarda sağlık sorunları nedeniyle eğitimine ara vermiştir.

Mehmet Behçet, Kastamonu’da 1927 senesinde kendi el yazısı ile çoğalttığı “Küçük Muharrir” isimli bir

Tezkire-i Osmâniye sureti

Mekâtib-i ibtidâiyye mahsus nakil ilmuhaberi.

Künye defteri.

mecmua çıkartmaya başlamıştır. Bu mecmuada Kastamonu’ya dair kimi

yazılar da mevcuttur. Küçük Muharrir, 1932’de yayına son vermiştir.

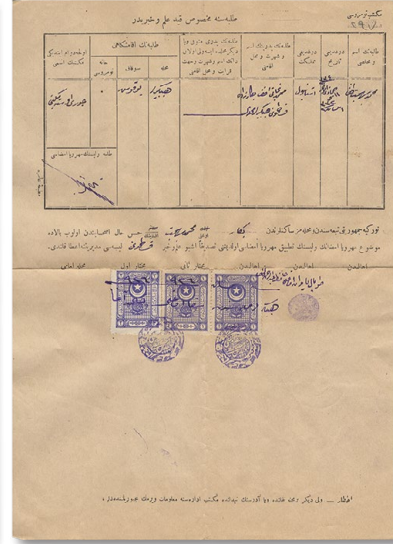
KASTEÇVAK Yayınları, 2002, 21.

- Pek çok kaynakta Mehmet Necati Gönül’ün Kastamonu’da Singer markasının müfettişi veya satış mümessili olduğu geçiyorsa da elimizdeki 2 kaynaktan mesleği “Singer Şubesi Müdürü” olarak belirtilmiştir.
- Zeki Ömer Defne, Necatigil’in kompozisyon defterine "Yarının iyi bir kalemine sahipsin. Boş durma, oku!" notunu düşmüştür. Ayşe Sarısayın, Çok Şey Yarım Hâlâ, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001.
- Kastamonu Erkek Tatbikat Mektebi veya kuruluşundaki ismiyle Dârülmualimin, 23 Şubat 1884 tarihinde açılmış ve 1933 senesinde kapatılmıştır. Rifat Ilgaz da 1928 senesinde bu okuldan mezun olmuştur. Mustafa Eski, M. Serhat Yılmaz, Cevdet Yakupoğlu, Selçuklu’dan Günümüze Kastamonu Eğitimine Genel Bir Bakış, Kastamonu: Kastamonu Valiliği, 2008, 28.
- Ayşe Sarısayın, Çok Şey Yarım Hâlâ, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001, 20.

Belgelerde Necatigil'in ikametgâhı Kastamonu Hepkebirler Mahallesi Yokuş Sokak olarak belirtilmiş, hane numarası eklenmemiştir.⁸ Necatigil, 1930 senesinde ailesi ile birlikte İstanbul'a dönmüş ve 1931 senesinde Kabataş Lisesinde ortaöğretim ikinci sınıftan eğitimine devam etmiştir. Böylece Behçet Necatigil'in Kastamonu yılları sona ermiştir.

Tarafımızca Kastamonu Erkek Lisesi arşivinde 1920-1930 yılları arasına ait dokümanlarda yapılan tarama sonucunda Necatigil'e dair bir adet aşı vesikası, bir adet nakil ilmühaberi, bir adet doktor raporu, iki adet fotoğraf, bir adet ilmühaber zarfı ile künye defterinde yer alan kaydı olmak üzere sekiz adet dokümana ulaşılmıştır. Bu dokümanlar ve içerikleri şöyledir:

11 Cemaziyelahir 1334/1 Nisan 1332 Dersaadet, milleti Müslim, nüfusa kayıtlı olduğu yer İstanbul, mahalle veya karyesi Mirmirân Hasan Paşa olarak ifade edilmiştir.

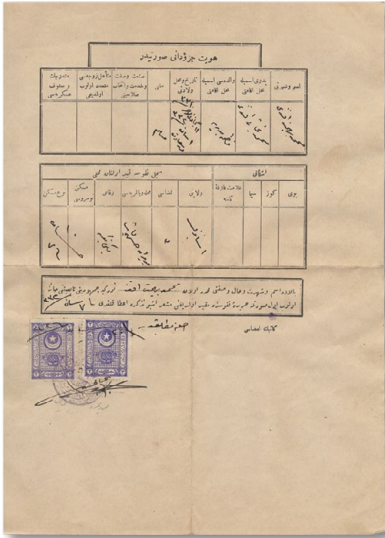
Kayıt ilmühaberi.

Aşağıdaki Kastamonu Erkek Lisesi Müdüriyeti tarafından verilmiş nakil ilmühaberi zarfında Mehmet Behçet Efendi'nin (Behçet Necatigil) babasının ismi Necati Bey, doğum tarihi ve yeri 1332, Dersaadet, kabul tarihi 13.3.1926'dır. Zarfın üzerinde "Kısm-1 ibtidainin lağvı üzerine 15

Haziran 1926 tarih ve 696 numarası ile ... nakil ilmühaberidir." ifadesi bulunmaktadır.

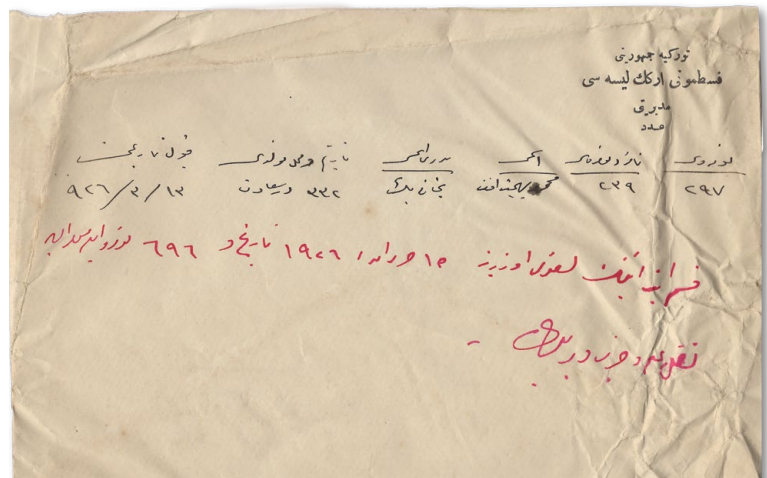
Yandaki kayıt ilmühaberine göre Behçet Necatigil'in mekteb numarası 297, ismi Mehmed Behçet Efendi, doğum tarihi 11 Cemaziyelahir 1334/1 Nisan 1332, babasının ismi Mehmed Necati Efendi, babasının şöhreti Bekarzâde, babasının ikamet yeri Kastamonu Hepkebirler Mahallesi, talebenin ikamet yeri Hepkebirler Mahallesi Yokuş Sokak, evvelce devam ettiği mektebin ismi Cevri Usta Mektebi'dir.

Belgenin alt kısmında "Türkiye Cumhuriyeti tebaasından ve mahallemiz sakinlerinden Bekaroğlu Mehmed Behçet Efendi'nin hüsn-i hal eshabından olup balada mevzu mühür veya imzanın velisinin tatbik-i mühür veya imzası olduğunu tasdik-i işbu ilmühaber Kastamonu Lisesi Müdüriyetine ita kılındı. Ahaliden Topalyavanoğlu Hafız Abdurrahman Efendi, Muhtar-1 Evvel Hepkebirler Mahallesi'nden Sakaoğlu Mustafa Halid Ağa, 1926. İhtar: Veli diğer bir mahalle naklinde veya adresin tebedilinde mektep idaresine malumat vermek mecburiyetindedir." ifadesi yer almaktadır.

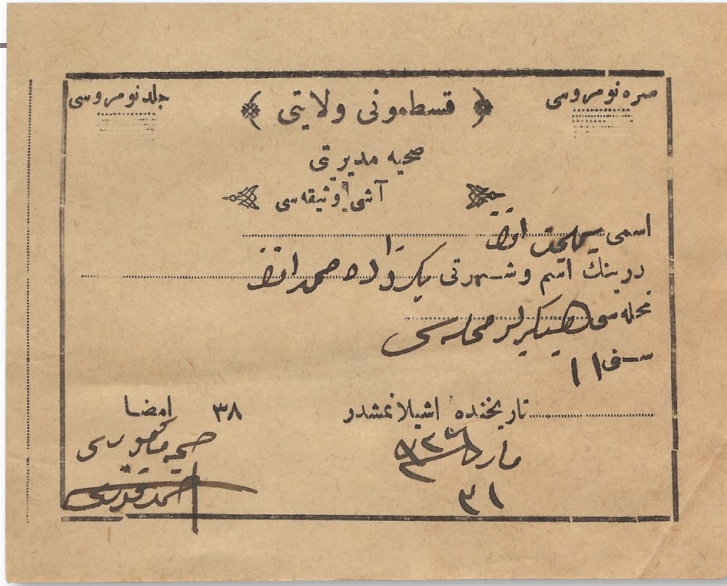
Hüviyet cüzdanı sureti.

Yukarıdaki hüviyet cüzdanı suretinde Behçet Necatigil'in ismi Mehmed Behçet Efendi, babasının ismi Mehmed Necati Efendi, annesinin ismi Fatma Bedriye, doğum tarihi ve yeri

Zarf

8 Ahmet İdrisoğlu, Necatigil'in ikametgâhını İbniyecar Mahallesi Maymun Çeşme Sokak olarak ifade etmektedir. Ahmet İdrisoğlu, "Behçet Necatigil'in Kastamonu Anıları (Anılarda Necatigil)", https://www.edebiyatevi.com/yazi/42806_behcet-necatigil-in-kastamonu-anilari-anilarda-necatigil/. Erişim tarihi: 05.09.2023. İdrisoğlu'nun bahsettiği sokak ile Yokuş Sokak'ın aynı sokağın farklı dönemlerdeki adları olduğu kanaatindeyiz.

Aşı vesikası.

**Önceki sayfalarda resmini
verdiğimiz mekâtib-i
ibtidaiyeye mahsus nakil
ilmühaberine göre Beyoğlu
Yirmi İkinci Mektep (Cevri Usta
Mektebi) 1341-1342 ders yılında
Behçet Necatigil'in notları
şöyledir:**

Kur'ân-ı Kerim: 10-10-10,
Malumât-ı Diniyye: 10-10-10,
Kıraat: 8-9-8,
İmla: 6-10-10,
Sarf ve Nahiv: 8-8-9,
Tahrir: 8-10-10,
Manzume Ezberi: 6-10-10,
Yazı: 6-10-10,
Musâhabât-ı Ahlâkiyye: 8-10-10,
Tarih: 7-10-10,
Coğrafya: 6-9-10,
Hesap: 7-8-8,

Hendese: 7-7-10,
Eşya Dersleri: 10-10-10,
Resim: 8-10-10,
El İşleri: 9-10-8,
Terbiye-i Bedeniyye: 8-8-8,
Mûsikî: 7-8-10.

Önceki sayfalarda resmini verdiğimiz künye defterinde Behçet Necatigil'in okul numarası 297, ismi Mehmed Behçet Efendi, babasının ismi Mehmed Necati Bey, babasının işi Singer Makinaları şubesi müdürü, doğum tarihi 1 Nisan 1332, doğum yeri Dersaadet, nüfusa kayıtlı olduğu yer Dersaadet olarak yazmaktadır.

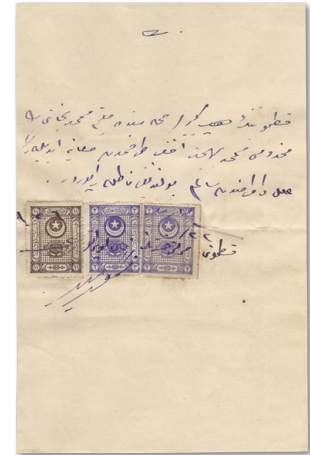
Yandaki doktor raporunda Kastamonu'nun Hepkebirler Mahallesi'nde mukim Mehmed Necati Bey mahdumu Mehmed Behçet Efendi tarafımdan muayene edilerek i'lel ü emrâz-

dan salim bulunduğunu... rapordur. 22/ Kastamonu Merkez Hastahanesi Operatörü... Saim/ 1926.

Yandaki aşı vesikasında Behçet Necatigil'in ismi Behçet Efendi, babasının ismi ve şöhreti Bekarzâde Mehmed Efendi, mahallesi: Hebkebirler Mahallesi, yaşı 11 olarak yazılmıştır. Aşı tarihi 21 Mart 1926'dır.

» SONUÇ

Behçet Necatigil'in Kastamonu yıllarını aydınlatmak amacıyla Kastamonu Erkek Lisesinin arşivinde yapılan taramada sekiz adet belgeye ulaşılmış bu belgeler latinize edilerek mevcut bilgiler ile karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda mevcut bilgiler ile kimi farklılıklar tespit edilmiş ve bu farklar çalışmada belirtilmiştir. Ayrıca tespit edilen sekiz adet belge ilk defa yayımlanmıştır.

Doktor raporu.

» KAYNAKLAR

- Abdulkadiroğlu, Abdülkerim. "Muhammed Necati Gönü". <https://www.kastamonur.com/m-necati-goenu-elprof-dr-abdulkerim-abdulkadirolu/>. Erişim tarihi: 01.09.2023.
- Eski, Mustafa, M. Serhat Yılmaz ve Cevdet Yakupoğlu. Selçuklu'dan Günümüze Kastamonu Eğitimine Genel Bir Bakış. Kastamonu: Kastamonu Valiliği, 2008.
- Gökalp, Gonca. Behçet Necatigil'in Şiirlerinde Aile. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1992.
- İdrisoğlu, Ahmet. "Behçet Necatigil'in Kastamonu Anıları (Anılarda Necatigil)". https://www.edebiyatevi.com/yazi/42806_behcet-necatigilin-kastamonu-anilari-anilarda-necatigil/. Erişim tarihi: 05.09.2023.
- Necatigil, Behçet. Küçük Muharrir: Çocukluk ve Gençlik Yazıları. Haz. Şaban Özdemir. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2017.
- Sarısayın, Ayşe. Çok Şey Yarım Hâlâ. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2005.
- Tan, Nail. Kastamonulu İki Ünlü Şair ve Yazar: Orhan Şaik Gökyay, Behçet Necatigil. Ankara: KASTEÇVAK Yayınları, 2002.